

SZÉKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY ÚJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán
küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér.
Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk-
és kliring 10,489 sz. — — — Helyközi telefont 15. sz.
Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca
31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők.
Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig
szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm
8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyilt-tér sora 1 korona

Sajtó-szabadság.

— Fővárosi levél a szerkesztőhöz. —

Udvarhelymegye speciálisai lép-
ten-nyomon gyarapodnak. Bokrosodik
a közérdem fogalma egy-egy fattyu-
hajtással mindannyiszor, valahányszor
elcsendesedik a vármegye háborgáshoz
szokatott kedélye.

Mert jól tessék megjegyezni, hogy
a vármegyében — melyhez tartozni
szerencsém van s melynek működését
még innen: a fővárosból is figyelemmel
kísértem — általános csend, békesség,
szeretet honol. Nem marja ott egymást
senki sem. Az ellentétes politikai párt-
állású egyének is egygyé forrtak az
uralkodó munkapárt tapintatos kor-
mányzása alatt. Szóval olyan csend
van a vármegyében, — mondogatják
— a milyen még sohasem volt.

Istenem! ... Hát ki hallott már
halottas házból duhaj lármát? Avagy
van-e a temetőben csendnél egyéb?
Hiszen a ki halottas háznál van, a
maga bujának él s a temetőbe viszik
lábai önkéntelenül, hol a néma csend
még gyötrőbbé teszi a veszteség fölötti
fájdalmat.

Igen, csend van ott lent az ősi
székely szék területén, mert nagy ha-
lottja volt, melyet eltemetett ökölbe
szorított kézzel, melyet sirat még ma
is elhagyatottságának kietlenül csendes
temetőjében.

Igen! Meghalt ott a magyar füg-
getlenség, meghalt ott a nemzeti aspi-
rációk Génusza. Hát lehet-e más az
ilyen nagy temetkezési helyen, mint
gyász és csend?!

No, de hagyjuk ezt! Igen elkan-
doztam levelemnek eredeti céljától. A
speciálisokról szoltam, melyeket nem
említék meg. No hát! Alig háromnegyed
éve, hogy a megyében életre kelt —
mint a phönix-madár a maga hamvából
— a XVII. századnak ősi felfogásokkal
telített cenzurája; új életre kelt az
1791. évi XXVI. t.-c., mely az állam-
nak és az egyháznak megadta a sza-
badságlevelet arra, hogy a nekik nem
tetsző gondolatot a butaság örvényébe
fojtsák. Így esett meg az a jeles cse-
lekedet a vármegye életében, hogy a
főispáni hatalom a „Székely-Udvarhely“
felkarolását megtiltotta a megye községe-
inél.

Azután jöttek a választások alatt
szerzett elévülhetetlen érdemeknek meg-
jutalmazásai. És ki mondhatná meg,
hogy nem méltó volt ez a jutalmazás?!
Csak tekintsünk végig a vármegye nép-
oktatásának legfrissebb „államcsinjein“.
Vagy mérlegeljük a közigazgatásnak
hihetetlen gyorsasággal növelt hatalmát
és munkáját (Vajjon melyik húzza le
a serpenyőt?) Vagy tekintsünk szét a
politikai okokból mellőzött érdemes
emberek között. A sok tekintetes között
akaratlanul is eszembe jut egy nóta:

„Csak tekintszen az én halovány
orcámra, Szépsége hatalmát onnan is
meglátja.“

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

No hát, a ki látta volna, hogy
mekkora hatalmas a kormány ex-
ponensének: a főispán, az tekintszen
az én vármegyém halovány orcájára.

A sok különlegességnek ujabban
fordult elő az az esete, — melyet a
fővárosi lapok is egyértelműen elítélnek
— hogy a székelykereszturi járás fő-
szolgabirája „rendkívül bizalmas“-an
meghagyta a jegyzőknek, hogy fejvesz-
tés terhe alatt akadályozzák meg a
közsegeket a „Székelykeresztur“ című
lapra szándékolt előfizetésében, hirde-
tések juttatásában stb.

Hát ez mi? Hát hogy homályo-
sodhatik el ennyire a gondolat-világ
szabadságának minden kétséget kizáró
tana? Miképpen tud ismét megvakulni
az a szem, melyet évszázados vaksá-
gából az 1848-as ifjúságnak szent tüze,
Kossuth Lajosnak a nemzeti függet-
lenségre törekvő apostoli munkája, s
az 1848—49-es honvédek diadalai a
sajtó szabadság orvosságával nyitottak
meg?!

Szegény sajtószabadság! Ha tud-
tad volna, — mikor Angliából s később
megerősödvén onnan, meg a Szajna mellől
világot hódító körre indultál — hogy
csodás hódításod után 217 évre ilyen
pofoncsapásban részesülsz?!

Szegény sajtószabadság! Alig érted
meg, hogy a magyar sajtó-jognak egye-
temeinken tanszéke van, s mindjárt utána
ugyanarról az egyetemről kikerült ha-
zafi a fultengő hatalmának kutya kor-
bácsával végig ver tisztességes ábráza-
talon!

Sajtószabadság! Magyar sajtósza-
badság! Mit is jelentenek ezek a szavak?
Az 1848. évi XVIII. t.-c. mondja ki
hazánkban a sajtó szabadságát, midőn
így szól: gondolatait sajtó útján *mindenki*
szabadon közölheti és szabadon terjesz-
heti. A sajtó-szabadság kettős irányu.
Jelenti egyfelől azt, hogy gondolatait
— legyenek azok jók vagy rosszak,
tetszők vagy nem tetszők — *mindenki*
szabadon közölheti, kifejezésre juttat-
hatja bármilyen alakban, bármely tar-
talommal. Még a büntető törvénykönyv
sem korlátja a sajtószabadság ez
oldalának, mert a gondolat — akár-
milyen büntetendő cselekmény létreho-
zása is fűződjék hozzá szabadon közöl-
hető s csak azután büntethető. A másik
iránya a sajtószabadságának az, hogy
bármely szabadon közölt gondolatnak
szabad terjesztését biztosítja. Tehát a
gondolat terjesztése szabad a büntető
törvényeknek idevonatkozó szemelött
tartása mellett.

Ha a sajtó olyan gondolatoknak
közlésével és terjesztésével jelenik meg
a nyilvánosság előtt, hogy e tényével
sajtóvétséget, sajtó útján elkövetett
bűncselekményt hoz létre, a büntető
törvénykönyv megfelelő szakaszai alap-
ján fogja megtorolni a sajtó eljárását
a kir. bíróság. De a hatalomnak bibor-
palástjába öltöztetett hivatalos ügynö-
kösködés a sajtó ellen, a kir. bíróságot

megelőző ugynevezett házi üldözése a
sajtónak, az nincs megengedve. Ez
nem sajtószabadság, még kevesebbé
magyar sajtószabadság.

Mi hát a magyar sajtószabadság?

A sajtó törvény klasszikus meg-
határozásán felül a magyar sajtósza-
badság a Krisztuséhoz hasonló meg-
váltás, mely feloldotta keserű panaszra
szokott nyelvünket, megváltott a káros
hallgatásnak, a kényeszerű eltiukolási-
nak nyügétől.

Egy Ige, melyet szent gyanánt
vettek ajkaikra a nemzeti függetlenséget
hirdető apostolaink, valahányszor a
veszendő szabadságnak, a független-
ségnek, a nemzeti ellenállásnak temp-
lomából kellett kiverniök a farizeusokat,
a Judásokat.

Szűz-tiszta hegyi beszéd a magyar
sajtó-szabadság, mely perzsel, éget,
melynek pokoli tüzhöz, olthatatlan hév-
hez hasonló szava: a rabszolgaságnak
durva láncait könnyedén olvasztotta
alaktalan salakká.

Egy hihetetlen erő a sajtó-szabad-
ság, melynek működését csak bámulni
tudjuk.

Igen! A labanc-idők keserű fájdal-
mának kóbor tárogatósa a magyar sajtó
szabadság, ki a reménytelen kuruc
szívekbe új reményt plántált, a kétségbe
esett hazafiui lelkeket jöltevő álomba
ringatta édes-bus dalával, mikor „nagy
majthényi sikon letörött egy zászló“.
Avagy a szelid örömeknek tilinkósa, ki
az önállóság, függetlenség harcában
elsimitotta homlokunkról a redőket.

Hatodik érzékszervünk magyar
sajtó szabadsága, mert a mit a többi
érezékszerveink nem is sejtenek velünk,
azt világos és becsületes utjában elénk
tárja ő.

Egy nagy érzést, nemzeti elnyo-
matásunknak keserű fájdalmát, veresé-
geinket, dicsőségeinket, szabadságot,
függetlenséget, önállóságot s egy egész,
helyes intencióiban szent világot magába
foglaló fogalom a magyar sajtó-szabad-
ság.

Igen, ez a magyar sajtó-szabadság,
s ezt nem sárral kell dobálni, hanem
kalapot kell emelni előtte még akkor
is, ha azt a kalapot Udvarhelyvármegye-
gyében viselik is, s ha az a kalapot
viselő fej maga a főispán, avagy a fő-
szolgabíró tulajdonja is.

Hazafias lelkemből üdvözlöm a
„Székely-Udvarhely“ szerkesztőjét, ki
Udvarhelyvármegyében a magyar sajtó-
szabadság hivatott bajnoka és aki magas
szinvonalon álló érdemes lapjával oly
megbecsülhetetlen zászlótartója, rendit-
hetetlen híve a 48-as függetlenségi
eszméknek, hogy önzetlen, becsületes
kitartásával sokaknak példájaként tekint-
hető.

Lupusz.

— A közös legeltetés szabályozása. Föl-
merült esetből kifolyólag elvi jelentőségű ha-
tározatban mondotta ki a földművelésügyi
miniszter, hogy a közös legeltetés szabályo-
zása nemcsak az osztatlan közlegelőkön, ha-
nem az ugar- és tarlóterületeken is szükséges.

Nemzeti birtokpolitika.

Irta: **Dr. Mezőssy Béla**

orsz. képvis. v. földmiv. államtitkár.

Ha veszélyben forog valamely tulajdonunk, örököt kell állítani annak védelmére. A nemzeti állam eszméjével nem rokonszenvező nemzetiségi lakosok földbirtok szerzése szintén oly veszedelmet jelent ránk nézve, amelynek csak úgy állhatunk ellent, ha veszélyeztetett pontokra örököt küldünk, ha elősegíjjük azt, hogy a nemzetiségi védeken feldarabolásra kerülő birtokok magyar kézre kerülhessenek. A telepítési és parcelázási politikába tehát az eddignél is jóval erőteljesebben belé kell vinnünk a nemzeti eszmét.

A telepítés és parcelázás kérdésének nemzeti irányba való rendezése már rég foglalkoztatja az elméletet. Alig volt kormány, amelyik ne foglalkozott volna e kérdéssel, de csodálatosképen a törvényhozás egy-két felszólalást kivéve, nem jutott soha abba a helyzetbe, hogy a nemzeti birtokpolitika egyik legjelentékenyebb tényezőjét, a helyes telepítési és parcelázási törvényt megalkotta volna. Az előző kormány földmivelésügyi minisztere Darányi Ignác pedig teljesen kidolgoztatta a törvényjavaslatot, sajnos egyéb más kérdések miatt nem kerülhetett az eszébe a törvényhozás színe elé. A nemzetiségi veszedelem azonban ma már oly erővel zúdul ránk, a nemzetiségi bankok oly sűrűn teszik rá a kezüket magyar kézben volt földbirtokokra, hogy sokáig tétlenkednünk nem szabad s a magyar közvéleménynek, köztük elsősorban a magyar gazdáknak teljes erejükkel kell követelniük a telepítés és parcelázási törvény megalkotását, de nemcsak a nemzetiségi veszedelmek ellensúlyozására, hanem a földbirtok megosztás egészséges alapokra való fektetése céljából is.

A nemzeti birtokpolitikának ugyanis igen fontos kelléke a nyereszkedési célzattól mentes parcelázás is. A parcelázás mai módja ugyanis amikor nyereszkedő nagy bankok tartják kezükben az egész parcelázási üzletet, éppen a kisembereknek van legkevésbé hasznára. Az államnak tehát mindenképen belé kell avatkozni a kérdésbe, de megfelelő tőkék nélkül ezt aligha csinálhatjuk meg. Nem kevesebb, mint 100—120 millió K volna szükséges mintegy 10 éven át a nemzeti irányú telepítési politika céljaira. Ezt a kormány és törvényhozásnak okvetlenül meg kell adnia ha nem akarja azt, hogy a nemzet legértékesebb erői elsorvadjanak, ha azt akarja, hogy a kivándorlási láz csökkenjen, ha azt akarja, hogy a magyar földbirtok magyar kézben maradjon.

Mindennemű parcelázásra befolyást kell biztosítani a kormánynak. A parcelázási üzleteket a széleskörű nyilvánosság és hatóságok ellenőrzése alá kell vonni. Ha ezt nem tesszük meg, az állam konkurrenciája sem igen segít a parcelázási műveletek terén, mert hiszen a nyereszkedő bankok és magánparcelázók mindig tudnak utat-módot találni arra, hogy a parcelázásokat ők úgy végezzék, hogy abból csak nekik legyen hasznuk.

A nemzeti birtokpolitikának tehát két fontos kelléke van. Az egyik a helyes telepítés, a másik a nyereszkedéstől mentes parcelázás. A társadalom egymaga képtelen e két dolgot megvalósítani, a kormány és törvényhozásnak feladata, hogy e dolgot a magyar állameszme szolgálatára rendezze. A magyar társadalom legfeljebb annyit tehet, hogy a kormányt és törvényhozást szorítsa a nemzeti irányú telepítési és parcelázási törvény megalkotására, kényszerítse, hogy megfelelő nagyságú tőkéket állítson a nemzeti birtokpolitika szolgálatába. A magyar gazdák mulik elsősorban tehát, hogy mindez megvalósuljon. Nem is várhatunk mi mástól segítséget, mint a gazdaközönség összetartásától, a gazdaközvélemény erejétől. A gaz-

dák összetartása, a gazdaközvélemény egysége és ereje eddig még sehol sem nyilatkozott meg oly impozánsan, mint a kecskeméti gazda nagygyűlésen. Láttuk ott, hogy e kérdéseket állandóan napirenden tartjuk, de viszont mi azt kívánjuk a magyar közönségtől, hogy mikor e kérdésekben a döntő csatát megvívjuk akár a parlament küzdőterén, akár pedig máhol, álljon mindig egy szívvel s egy lélekkel mellettünk

Hivatalos titok és egyebek.

A főispán talán párbajozni akart.

A „Székely-Udvarhely“ ez évi 49-ik számában közreadott főszolgabírói „Rendkívüli bizalmas“ rendelet, országszerte híressé vált. Szárnyára vette a napi sajtó és a hirt messze földre elvitte s alkalmat szolgáltatott a kormány felhivatalos könyomatósának: a Bud. Tud.-nak is közzé tette kibocsátására. Szó pedig ez a felhivatalos irat ilyenképen:

A „Népszava“ megtámadta Haller János grófot, Udvarhelymegye főispánját abból az okból, hogy Pálffy főszolgabíró a jegyzőket bizalmas rendeletben fölhevítette a „Székelykeresztúr“ című lap Lojkottálására. A főispánnak a főbíró e ténykedéséről tudomása nem volt, sőt midőn a tény a fővárosi lapokban olvasta, azonnal igazoló jelentést is kért. A főispán a Népszava támadása miatt Gajary Ödön és Heltai Ferenc útján lovagias elégtételt is kért. A főszolgabíróval szemben az eljárás, illetve a felelősségrevonás folyamatban van.

A „Népszava“ erre kijelenti, hogy: A „lovagias elégtétel“ kéréséről különben sem a szerkesztő, sem a cikkíró nem tud semmit s nehogy a segéd urak esetleg hiába fáradjanak, már itt kijelentik, hogy a cenzurának ilyen lovagiaskodással kapcsolódni még akkor sem mennének bele, ha elvi fölfogásuk nem tiltaná a párbajt. Tessék a főispánnak szánálni az elvadult közigazgatási állapotokat, akkor szívesen megírjuk azt is róla s elismerünk neki minden elismerésre méltót, de karddal nem vakarózunk s nem vakargatunk mást sem, bárhogyan visket is neki

Bár nem vagyunk politikai és sok más tekintetben a „Népszava“-val egy állásponton, abban igazat adunk neki, hogy a főispánnak tessék a tényleg elvadulásra hajló közigazgatási módszereket rendezni. Igen ám, de ezzel ő méltósága Udvarhelymegyében egy kissé már elkésett. Hiszen első sorban ő volt, aki hivatali hatalmával élve s talán: visszaélve, minden elfogadható törvényes ok nélkül az 1910. évi december havában tartott közigazgatási bizottsági ülésről, melynek nyilvánosságát tételes törvény biztosítja — a „Székely-Udvarhely“ felelős szerkesztőjét, aki virilis törvényhatósági bizottsági tag is — egyszerűen kitiltotta és ezzel megakadályozta, hogy az ellenzéki lapszerkesztő hirlaptudósítói tisztét gyakorolhassa s a nagy közönséget ott képviselve, a történetekről értesítse.

Ez a tilalom, melynek gyökere, oka nincs, ma is fenn áll. Addig tehát, míg a főispán ilyen példát statuál, ilyen példával kormányoz egy szegény vármegyét, melynek minden lakója egyetértésére, békés munkálkodására volna szükség, hogy megélhetését biztosíthassa, — addig a közigazgatási visszaélések „szánálása“-ról nem beszélhetünk. Addig a legsajátabb kreaturáját nincs joga üldözöbe venni...

Hát a 415—910. sz. főispáni rendeletről mit mondjunk!? Hiszen az emlékezetes és híres kaszinói határozat s az abból következő hajsza a „Székely-Udvarhely“ ellen, eléggé igazolja állításunkat. Talán ezekben sem volt része, talán „e ténykedés“-ekről sem tudott a főispán ur!? Hiszi a picit!...

Most már „hivatali titok megsértése“ miatt folytatnak hajszát „ismeretlen tettes“ ellen a híres főszolgabírói „Rendkívüli bizalmas“ rendelet napfényre jutása miatt.

Vajjon mióta lett a törvénysértés, még ha az titokban történt akkor is — védelmezhető „ténykedés“?

A helyett, hogy a kiadott ukáz étezését, az elkövetett törvényteleniséget szemérmesen letagadni, avagy legalább mentegetni igyekeznének, még ők állanak az erdő felől és „hivatali titok megsértésének“ minősítik a szégyenletes, közbotrányt keltett „Rendkívüli bizalmas“ rendeletet. Pedig a főszolgabíró a főispánt csak — utánozta...

Volna szívük, volna lelkük arra, hogy kivégezzék, kenyerétől megfosszák akarmelyik hazafias érzelmű tisztviselőt, csak hogy bosszúvágyukat kielégíthessék és kis játékaikat folytathassák.

Nem uracsák! Az ilyesmiket eltérni már ugyancsak nem lehet. Vége kell legyen ennek a féktelen hajszának. Nem is fogjuk tűrni, hogy büntetlenül olyan jogokat sértsenek, amihéz hatalmuk nincs és elgázoljanak mindenkit, aki önökkel egy gyékényen árnálni nem akar, mert más politikai nézetei vannak.

Vagy rendet csináltat a belügyminiszter, vagy pedig állandóan napirenden tartjuk e visszaéléseket, míg aztán a képviselőház elé kerülnek; szaporítani a híres Khuen Héderváry gróf kormányának amugyis elég bokros érdemeit.

Hiszen a tisztviselő, aki törvénytelen rendelet végrehajtására kap utasítást, azt teljesíteni nem köteles. Nem, mert régi uzus, habár a legnagyobb mértékben elítélendő szokás, hogy a nagy hal a kicsinyeket felfalja. Vagyis a nagyobbak vétkeiért a kisebbeket lakoltatják. Ha baj van, akkor a kisebb tisztviselőre hártják, mert a felebbvalók bűnösök semmiképen sem lehetnek.

A „Rendkívüli bizalmas“, de törvénytelen rendelet tehát „hivatalos titok“ volt. Oh oh, azt nem is tudtuk, hogy ilyen hivatalos titkok létezhetnek. Eddig nem tudtuk, mert fel sem mertük volna tétélezni még gondolatban sem, hogy egy bírói funkciót végző főtisztviselő ilyen szembevethető tudatos törvényteleniséget elkövethessen.

De azért mentsége van. Menti a főispán példája, aki hasonlóképen cselekedett a „Székely-Udvarhely“-lyel szemben. Ez a gyenge mentség azonban az eset súlyos voltát csak enyhítheti, de semmiképen sem mentesítheti. Habár mi azt is elhiszük, hogy a főbírónak, annál kevésbé a főispánnak, még a hajsza sem görbül meg az elkövetett törvénysértések miatt.

Hiába, nálunk ez már így szokás. Nagy port vernek maguk körül, hogy a közvélemény szemét megtöltsék vele. De aztán tovább a kutya sem törődik az ilyen és ehhez hasonló dolgokkal.

Ha pedig a sajtó felszólal, azt furkósbottal, célzatos ráfogásokkal szeretnék elnémítani, hogy örökre hallgasson s a titkos utakra Röntgensugaras lámpájával bevilágítani az ott történt gyalázatosságokat megrögzíteni ne tudja...

Hiába, hiába, nálunk ez még így szokás...

ARGUS.

— **A bírói függetlenség és a függetlenségi párt.** A „Pol. Hir.“ jelenti: A függetlenségi párt legutóbb tartott értekezletén Sümegi Vilmos, a gyergyószentmiklósi kerület nagyérdemű székely képviselője, a párt tagjainak figyelmébe ajánlotta, hogy a polgári perrendtartást életbeléptető javaslat tárgyalásánál a párt teljes erejével szálljon sikra a bírói függetlenség megvédése érdekében, mert a függetlenségében veszélyeztetett bírói kar túlnyomó része a függetlenségi és 48-as párttól várja és reméli, hogy a bírói függetlenségről szóló garanciális törvény megsértését megengedni nem fogja. A párt tagjai helyesléssel vették tudomásul és egyhangú határozattal kimondták, hogy a párt a bírói függetlenség megvédése érdekében teljes erejével küzdeni fog.

— **Csomagolópapír** kilószámra kapható e lap kiadóhivatalában Kossuth-u 31. sz.

E NAP

Szombat, július

Theobald

az új évnegyed kezdete. Ha előfizetése lejárt, siessen azt megújítani, hogy a »SZÉKELY-UDVARHELY« továbbra is b. címére pontosan küldessék

kat. Támogassuk az igazi 1848-as függetlenségi sajtót, mert azzal önmagunk függetlenségét, szabadságát segítjük elő. Hazafias tisztelettel kérjük tehát az előfizetések megújítását. Előfizetési ár negyedévre 2 K 50 f.

HIREK.

— **A haragvó Isten** szörnyűségei tettekben is mutatja létezését. Alig ocsudott fel a világ kerekességén élő emberiség a messzinai földrengés okozta katasztrófa irtózatalából, most hazánk egyik büszkeségének: Keeskemét városnak földrengés miatt történt pusztulásáról értesítenek bennünket. A részletek az óriási veszteség megtörténtéről hiányoznak, de annyit már most jelezhetünk, hogy Budapest fővárost is érintette a katasztrófa. Nálunk Székelyudvarhelyt napok óta esett az eső és a hőmérséklet 35–39 Celsius fokról egyszerre 10 fokra süllyedt. A Nagy-küküllő folyó pentekeken kiáradt és az útjába eső kaszálókat, földeket elárasztotta. Tegnap az időjárás jobbra fordult és lassanként szétoszlottak a sötét, terhes fellegek.

— **Gróf Mikes szombathelyi püspöksége.** A Kath. Tud. jelenti, hogy a szombathelyi püspöki szék betöltése a legközelebbi jövőben fog megtörténni. A szombathelyi püspök mint már egy ízben megírtuk, Gróf Mikes János székelyudvarhelyi főesperes-plebános lesz. A késelemnek az az oka, hogy a szombathelyi püspöki szék az üresedésben levő szamosújvári gör. kath. püspöki székekkel egyidejűleg kerül betöltésre. Mint érdekességet megjegyezzük, hogy az erdélyi egyházmegye papjai közül Gróf Mikes János az első, aki megyés püspöki méltóságra emelkedik. Gróf Mikes püspöksége annyira aktuális, hogy Székelyudvarhelyt már utódjáról is komolyan beszélgetnek. A hívek között legrokonszenvesebb fogadtatásban részesülne Varga Sándor nyug. főgimnáziumi tanár, szentszéki ülnök és fiúnevelői volt igazgató, jelenleg szűkefalvi plebános. Kedves modoru, városzerte közszeretetten álló igazi pap, kinek vezetése alatt az egyházközség hitellete csak erősödhet. Más oldalról Pál István kanonok, statusi referens kinevezését is emlegetik, aki szintén teljes mértékben alkalmas egyéniség lenne a főesperes-plebánosi állás minden tekintetben való betöltésére. Magunk részünkről szíves örömmel üdvözljük a kettő közül bármelyik idejövételét, mert mind a kettő arra érdemes, kiváló egyéniség.

— **Kérelem Székelyudvarhely város közönségéhez.** Azon alkalomból, hogy az „Erdélyrészi Méhészegyesület“ f. évi aug. hó 6–7 napjain városunkban tartja első nagyvándor gyűlését, vármegyei méhészegyesületünk — tagjainak a folyó évben termelt pörgetett és csemegelepes mézeiből — oktató és vásáros jellegű kiállítást rendez. A tagok által termelt és kiállításra beküldött méz cukortartalmát megmérve, szakértő orvosok által vegyileg megvizsgálva s a vizsgálat eredményét a terméken jelezve állítatik ki s így azoknak valóságát és tisztaságát ellenőrizve egyesületünk elnöksége vállal teljes garanciát a jutányos áron megvásárolható méztermékekért. Tisztelettel kérjük Székelyudvarhely város közönségét, hogy a háztartáshoz szükséges méz beszerzését halasszák ez alkalomra, mikor nemcsak a mézvásárlást ejthetik meg, de a kiállításra érkezett tárgyak díjtalan megtekintése által élvezetet is találhatnak. Hazafias üdvözzel, Székelyudvarhely 1911. évi július 4. A méhészegyesület elnöksége.

— **A polgári önképző-egylet** évi rendszeres közgyűlését ma (vasárnap) d. u. 2 órakor fogja megtartani.

— **Köszönetnyilvánítás.** A „Székely Egyesület“ folyó tanév végén a székelyudvarhelyi áll. polg. leányiskola négy székely, szegénysorsu, jó tanulója részére 5–5 korona jutalmot díjazta ki. E jutalmakat a tantestület Antal Eszli I. oszt., Bedő Sári II. oszt., Györfly Sári III. oszt. és Kozma Julesa IV. oszt. növendékeknek ítélte oda, s az igazgató az évszázó vizsgálatok alkalmával buzdító szavak kíséretében ki is osztotta. Fogadja a „Székely Egyesület“ ezúton is az intézet vezetőségének hálás köszönetét.

— **Hatheti fogház** a sebes hajtás ára. Ezt mondta ki a székelyudvarhelyi törvényszék ítéletében két oroszhegyi emberre, kik részeg fejvel vadul galoppíroztak és két ember lábát elgázoltatták szekerekkel. Gondatlanságból okozott súlyos testisértes vétsége miatt mérték ki a börtönyt a székely atyfiakra és a pénzbüntetéssel is súlyosított ítéletben 150 K-át meghaladó kártérítést kell fizessenek. Jó lesz ezt a példás büntetést szemellett tartani és belőle okulni s a részegkedéssel kapcsolatos duhajkodástól őrizkedni. Hiszen más kárán tanul az okos...

— **Nyilvános köszönet.** A „Magyarországi Munkások Rokkant és Nyugdíj-egyletének“ székelyudvarhelyi 138-ik fiókpénztára által folyó hó 2-án tartott nyári táncmulatsága alkalmával felülfizettek: Dr. Valentsik Ferenc 10 K, Betegh Pál 3 K, Csillag József, Duka András 2—2 korona, Dr. Szabó József, Bíró István, Lőrinci Béla, Vízvány István, Nagy János, Blájer Balázs, Hunyadi János, Baresay Sándor, Chalupka Rezső, Flepsz Dániel, Jakabfi Lajos 1—1 koronát, Gyarmathy István 80 fillér, ifj. Márton János 60 fillér, Kádár Miklós, Storch Sándor, Madarász Mihály 50—50 fillér, Szarka Albert 40 fillér, Bokor Dezső 20 fillér, összesen 31 K 50 fillér. A felülfizetőknek ez uton mond hálás köszönetet a fiókpénztár vezetősége.

— **Okirathamítás büntette** miatt Leichmann Bertalan egy évi börtönre ítélte a székelyudvarhelyi törvényszék. Az ítélet azonban még nem jogerős, a mennyeiben az elítelt felebbezést jelentett be.

Méhészet.

MEGHIVÓ.

Az „Erdélyrészi Méhészegyesület“ az „Udvarhelyvármegyei Méhészegyesülettel“ karöltve folyó évi aug. hó 6. és 7. napjain Székelyudvarhelyen a vármegyeház nagytermében, kiállítászerű tárlattal és mézvásárral egybekötött

Vándor gyűlést

tart, melyre úgy a két egyesület tagjai, mint Erdély méhészkedő közönsége, valamint a méhészet iránt érdeklődők tisztelettel meghívottnak.

TÁRGYSOROZAT:

Augusztus 6-án (vasárnap) d. u. 2 órakor a vendégek fogadása és elszállásolása. D. u. 1/2 4 órakor a méhészeti tárlat és mézvásár megnyitása a következő műsoros előadás keretében:

1. Himnusz.

2. Elnöki megnyitó. Tartja: Br. Jósika Gábor az Erdélyrészi Méhészegyesület elnöke.

3. „A méh“. Irta: Tarcsafalvi Albert. Szavalja: Blájer Balázs székelyudvarhelyi áll. iskolai tanító.

4. Méz a háztartásban, gyógyhatása az emberi szervezetre. Kormniczkyné Frölich Ilona urnő Kolozsvárról.

5. A méh állam, a méhek élete címmel előadást tart Gál Imre székelyudvarhelyi áll. iskolai tanító.

6. Elnöki bezáró beszéd. Tartja Lányi Imre az Udvarhelymegyei méhészegyesület elnöke.

7. Szózat.

Este 8 órakor ismerkedési estély a Barkóczy vendéglőjében.

Aug. 7-én d. e. 1/2 8 órakor gyülekezés a vármegyeház előtt, 8 órakor felvonulás Derzsi Samu méhészetéhez, hol a tulajdonos gyakorlati előadást tart és ismerteti saját kaptárát. D. e. 1/2 10 órakor a vándorgyűlés

1. Elnöki megnyitó. Tartja Br. Jósika Gábor.

2. A mézszűrők és sonkolyosok üzérése tisztességtelen mézkereskedelem „címmel előadást tart: Dr. Balázs Ferenc.

3. „Erdély mézelő flórája, méhlegelő javítás“ címmel előadást tart: Gál Imre.

4. „Milyen kaptárt használjunk Erdélyben“ címmel előad: Szilágyi Márton.

5. Indítványok.

6. Elnöki bezáró beszéd. Tartja Jósika Gábor báró. Az előadások tartalma 20 perc. Hozzászólások 5 percnyi időt vehetnek igénybe.

D. u. 2 órakor közebed a Barkóczy vendéglőjében. Egy teríték ára 3 K. Ebédre szóló jelentések aug. hó 4-ig Gál Imre egyleti titkárhoz intézendők Székelyudvarhelyre.

Ebéd után az állami kő- és agyagipari szakiskola és a Solymossy-féle sósfürdő megtekintése.

Székelyudvarhely 1911. július 2-án Kolozsvár

Lányi Imre

az Udvarhelyvármegyei Méhészegyesület elnöke.

Gál Imre

az Udvarhelyvármegyei Méhészegyesület titkára.

Br. Jósika Gábor

az Erdélyrészi Méhészegyesület elnöke.

Dr. Balázs Ferenc

az Erdélyrészi Méhészegyesület főtitkára.

FIGYELEM!

„AIDA“ VERGE és „BLUE STAR“ CONTINENTAL

CIGARETTAPAPIROK CSAK AZ IFT LÁTHATÓ KÉPEKKEL VALÓDIAK.
ÓVAKODJUNK ÉRTEKTELEN UTÁNZATOKTÓL!

BÉLYEGZŐK megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legpontosabban, gyári áron szállítanak Betegh Pál könyvnyomató- és könyvkötő-intézetéből Székelyudvarhelyt, Kossuth utca 31. sz.

Arany, Ezüst, Vas, Bronz, Porcellán és **Régiségeket** megbízásból azonnal megvásárol, esetleg értékel, vagy utasítást ad.

Hagyatéki árveréseken

mint vevő résztvesz. Arany, brilliáns ékszereket, ezüst tárgyakat (tört állapotban is) bármilyen összegre vásárol

Dietrich Gyula ötvös-mester **Kolozsvárt.**

Levélbeni megkeresésre azonnal válaszol.

Sürgőncím: **Dietrich** ékszerész Kolozsvár

Hirdetmény.

Az elődi református egyház árlejtés útján bádagoztatja be mintegy 180 méter területű tornyát. A fedélzet — 1 mm-es rézbadogból (vörösréz) a gömb felett aranyozott esilaggal, villámhárítóval, jótállás mellett 1911 augusztus 31-ig bevégzendő. Árlejtési zárt vagy nyílt ajánlatok határideje 1911. július 23-iki d. u. 3 óra.

A költségvetésileg megállapított maximális ár 4840 négyezrenyolcszáznegyven K.

Értd 1911. jul. 1.

Osia Külmán lelkész.

Helyi ügynök

s üzletszerzői állás.

Minden ágazatban működő régi biztositó társaság Székelyudvarhelyre esetleg vidékre helyiügynököt és üzletszerzőt keres. Ajánlatok „Megbízható” jelige alatt, Kolozsvárra 8 sz. postafiók küldendők

Stoch Cognac gyógyszer

Garantált valódi borpárlat, I. zése a legszigorubb ellenőrzés mellett történik.

Camis és Stoch Bärcola.

A töltés és dugaszolás Bécsben a cs. kir. vegyészeti állomáson történik s minden egyes palack az állomás bélyegzőjével van ellátva.

Mindenütt kapható.

Hamisítástól védve van

B O R!

Fernandez Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

Pályázati hirdetmény.

Az „Udvarhelyvármegyei vadásztársaság”-nál ujonnan rendszeresített központi vadóri állásra, mely a szolgálatteendővel van egybekötve pályázatot hirdetek.

Kik ezen állást elnyerni ohajják, pályázati kérésüket Sprencz Rezső vadásztársasági jegyzőhöz folyó év es hó 25-én délután 5 óráig adják be.

Évi díjazása: 300 K, mely összeg 1/4 évi utólagos részletekben fizetetik ki, lődj és lőpénzbeni részesedés és minden jogtalan vadászati általa tett feljelentésre a jogerősen elítelt kihágási eset után 5 K jutalom.

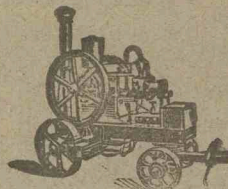
Embery Árpád vadásztársasági elnök.

Hirdetés

az üzlet lelke! Hirdetés nélkül nincs forgalom! **HIRDESSEN** tehát „Székely Udvarhely”-ben.

CLIMAX

nyersolaj, motorok, lokomobilok és benzín-eséplőgarnitúrák

Teljes gyári szavatosság! Minden motor elküldés előtt hivatalos vizsgálatnak lesz alávetve.

Elsőrangú elismerő-nyilatkozatok! Kérjen díjtalan ajánlatot!

Bachrich és Társa motorgyári fióktelepe Budapest, Szabadság-ter 17. sz. (Tőzsdép.)

Síremlékek és lépcsőkövek

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 52-ik szám alatt

Imreh Márton kőfaragómester vezetésében kaphatók a legjutányosabban. Elvállal egyéni építéshez való munkát is. Erősségért tartósságért jótállást vállal.

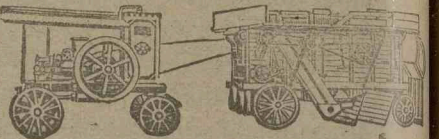
Czell Frigyes

és Fiai

bortermelők és bornagykereskedők **Medgyes.**

Legjobb beszerzési forrás természetadta valódi erdélyi hegyborokban. Hordókban és palackokban. Kitünő sajáttermés és vörös borok.

!! MOTOROK !!

Legjobb, legmegbízhatóbb üzemű benzínmotorok, eséplőkészletek, benzínmotoros magánjárók, erdélyi Svéd nyersolajmotorok és szivó-gázmotorok kedvező fizetési feltételekkel, több évi jótállással kaphatók.

Karczag Testvérek

Budapest, V., Aulich-utca 7. Árjegyzék és költségvetés ingyen és bérmentve.

SZÉKELY-UDVARHELY

tiszta, 48-as függetlenségi lap, Udvarhely megye legelterjedtebb közlönye. Megjelenik hetenkint 2-szer. Előfizetési ára félévre 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emle Adria Rákóczy Szt-István Szepesi len

legjobb magyar gyártmányú, diszleveledpapírok. Ezeket kívül közönséges és finom, színes és virágos leveledpapírok és borítékok, levél-kártyák, gyász-**Képes levelezőlapok** 20-féle helybeli felvétel, leveledpapírosok stb. Nagy választék tájképes virágos, genre, művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből

Allandóan kaphatók mindenféle

kész nyomtatványok,

u. m. községi, körjegyzői, szolgabírói, végrehajtói, ügyvédi, lelkészi, iskolai, üzleti és különféle magánügyi nyomtatványok.

NYOMTATVÁNYRAKTÁR

KÖNYVNYOMTATÓ- S KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

BETEGH PÁL

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. (saját ház).

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett villam-motoros

KÖNYVNYOMDÁJÁT

mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblázatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések stb. pontos és jutányos áron való elkészítésére. Ajánlja továbbá

könyvkötészetét

honnan izléses munkák a legrövidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki

Acéltollak, rondtollak, üveg-tollak, tollszárak, disztollszárak. Ironok, fekete, színes ironok, notes-ironok, csavarironok (crayonok), zsebironok, csavarironbetétek, ironvédők, iron-hegyezők. Kréták, iskolai, kávéházi és fajelző kréták, színes kréták. Tinták, legjobb irodai és másoló tinták, színes, vegy- és ruhajelző-tinták, bélyegzőfesték, tus, mézga, folttisztító, bronz.

HEGEDÜ, hegedüvonó, hurok, hegedü-iskola, hegedü-alkatrészek. Gramophon és fonográfok, lemezek és hengerek. Hangoló-sipok és csarinák. Monogramok fehérnemű és leveledpapírjelzésre. Kézi nyomda. — Különféle bélyegzők, pecsétnyomók, pecsétjegyek, pecsétviasz, festékpárnák, ostyák. Ajtóablak és névfeliratok öntött fémből, erdészkalapácsok gyári áron.

A hazai és külföldi jeles írók művei, ifjúsági iratok és képeskönyvek folyton vannak készletben. Teljes Magyar Könyvtár. A székelyudvarhelyi középiskolában és a városi és megyei elemi népiskolákban használatban levő **összes tankönyvek** raktára. Szótárak, térképek, naptárak, imakönyvek, albumok, emlékkönyvek, üzleti beíró könyvek, főkönyvek, pénztárkönyvek, naplók, jegyzőkönyvek, másolókönyvek, bevásárló könyvek, zsebkönyvek (notesek), pénztártömbök (Block), dárca és szelvénykönyvek.

Körzők,

vonalzók, háromszögek, szögmérő, rajzdeszkák, tolltokok, itató-deszkák, olaj-szfesték minden színben. Ecsetek. Irodai és zsebtintatartók, disztintatartók, tollállványok, szivacs-csésze, író-mappák. Legjobb dörzsmézők, gumiszalagok. — Rajzszögek, szőnyeg szegek, kapesok stb.